

Cena 15 gr.

Dziś 12 stron

KURJER POWSZECHNY

WYCHODZI CODZIENNIE RANO

Redakcja i Administracja
Kraków, Sławkowska 26 II p. Tel. 159-77.
Lwów, Mochnackiego 1 43
Telefony: 53-79, 7-40, 92-46, 46-34

Nadesłanych rękopisów nie wraca się

P.K.O. 503.750

PRENUMERATA
z dostawą do domu (rozwoźcą lub
pością) miesięcznie . . . . . 4 zł.
bez dostawy tj. przy odbiorze w kan-
torach wydawn. miesięcznie . 3-50 zł

Rok VII.

Kraków-Lwów, piątek 8 czerwca 1934 r.

Nr. 154 ABC

Dotarł aż do kancelarii zamkowej Na „sztandar” Związku Podoficerów Rezerwy

WARSZAWA, 6. 6. (tel. wł. — G.). W sądzie okręgowym toczył się dziś charakterystyczny dla czasów obecnych proces. Na ławie oskarżonych zasiada niejaki Tomasz Krzyżkiewicz, który pochodzi z inteligentnej rodziny i jest synem inżyniera.

Do pomocy dobrał on sobie wielokrotnie karanego już oszusta Bogusława Zielińskiego i obaj zaczęli wyłudzać pieniądze na rozmaite cele społeczne. — Ostatnio Krzyżkiewicz wpadł na pomysł zbierania funduszy na sztandar Warszawskiego okręgu Związku Podoficerów Rezerwy. Podrobił odpowiednie pełnomocnictwa, kwitariusze i t. p. i opatrzone w te dokumenty rozpoczął obchodzić rozmaite firmy oraz dygnitarzy państwowych, naciągając ich na ofiary. W ten sposób naciągnął 24 osoby oraz szereg firm i instytucji. Proceder szedł doskonale i to rozzuchwaliło Krzyżkiewicza tak, że zaproponował swemu towarzyszywi naciągnięcie córki Prezydenta Rzplitej, p. Heleny Wisłockiej, obecnie ministrowej Bobkowskiej. We wrześniu ub. roku do kancelarii zamkowej zgłosili się obaj oszuci i wręczyli list Związku Podoficerów Rezerwy adresowany do córki Pana Prezydenta. W liście zawarta była prośba o ofiarę 300 zł. na ufundowanie sztandaru.

Dołączono też pokwitowanie z odbioru tej sumy. Dyżurny wachmistrz żandarmerji, nieuprzedzony o żadnej takiej delegacji, nie dopuścił oszustów do p. Wisłockiej, polecając im, aby zostawili

list i pokwitowanie, a na drugi dzień zgłosili się po wynik próby. Po wyjściu oszustów zainteresował się pozostawionym listem dyżurny wachmistrz, a czytając go, zauważył przerobioną datę. Wobec tego zadzwonił do Związku Podof. Rez. i tu kategorycznie mu oświadczone, że żadnej delegacji na Zamek nie wysyłano.

Gdy na drugi dzień oszuci zjawili

się na Zamku, obu aresztowano. Krzyżkiewicz z początku próbował skierować śledztwo na fałszywe tory, lecz wreszcie przyznał się do winy. Zieliński natomiast twierdzi, iż nie wiedział, że Krzyżkiewicz nie jest delegatem Zw. Podof. Rez. Przypuszczał, że ma przed sobą właściwego inkasenta, który prosił go, aby razem chodził po rozmaitych instytucjach, gdyż to robi lepsze wrażenie,

Dużo
ciekawych informacji
zawiera dział ogłoszeń
„Kurjera“

obiecując wypłacić 5 procent od zainkasowanych pieniędzy. Sprawa rozpoczęła się dość późno, tak, że wyrok oczekiwany jest dopiero w nocy.

Pismo do p. wojewody Kwaśniewskiego

Kraków, 7 czerwca.

Tak wogóle z powodu aresztowania członków Stronnictwa Narodowego w lokalu przy ul. Urzędniczej dnia 29 maja br., jak z powodu obchodzenia się z aresztowanymi wniósł krakowski prezes Stronnictwa Narodowego, były pułkownik p. Wincenty Sikora pismo do p. Wojewody Kwaśniewskiego.

Zaznaczył, że śledztwo nie potwierdziło ani zarzutu uależenia do tajnej

organizacji, ani zarzutu przygotowywania ekscesów antyżydowskich. Aresztowani doznali dotkliwego uszczerbku w swych zajęciach, mianowicie robotnicy, utrzymujący rodziny, pozostawili je w nędzy, akademicy, mający w czuwu zdawać ostatnie egzamina, mogą tę przerwę w pracy odpokutować nieskończeniem studiów. Jednego z aresztowanych, mgr. Stanisława Drobińskiego zakuto w kajdany, przeprowadzając

go z więzienia św. Michała do sędziego śledczego na ul. Kanoniczną 9, a więc przez przestrzeń kilkudziesięciu kroków. Innego z aresztowanych umieszczono znów pomiędzy pospolitymi złoczyńcami. Z tego powodu zwraca się b. kurator Sikora do p. wojewody, prosząc go o zbadanie sprawy i ewentualne ukaranie winnych.

Długi wojenne a Polska

WARSZAWA 5. 6. (tel. wł. G) Dnia 15 czerwca upływa termin płatności raty długu wojennego Polski w Stanach Zjednoczonych. Rata ta jak i poprzednie nie będzie zapłaconą, natomiast rząd polski wystąpił do Waszyngtonu notą stwierdzającą, że Polska naogół płaci swoje zobowiązania, ale co do długu

wojennego, to już w grudniu 1932 roku zwróciła się do rządu amerykańskiego z propozycją rozpoczęcia układów o re wizję sposobu spłaty tego długu oświadczając jednocześnie, że do zakończenia tych rokowań wstrzyma się z wpłatami. Na tem stanowisku rząd polski stoi w dalszym ciągu.

Bandyci obrabowali całe miasteczko

BUENOS AIRES 6. 6. (PAT) Donoszą z Meksyku, że bandyci w liczbie kilkudziesięciu napadli na miasteczko Santa Domingo de Armenia i po stoczeniu walki z oddz. miejscowej policji,

który rozbili, obrabowali całe miasteczko, przyczem zamordowali kilka osób. Władze centralne wystąpiły na miejsce wypadku oddział wojska, który zorganizował pościg za bandytami.

Sojusz obronny francusko - sowiecki

LONDYN 6. 6. (PAT) „Times” ostro atakuje Francję za jej taktykę w Genewie. Dziennik twierdzi, że obrady prezydium konferencji rozbrojeniowej przy czyniły się do wyjaśnienia sytuacji.

Zdaniem „Timesa” jasnym jest obecnie, że Francja i Rosja zmierzają do utrwalenia systemu sojuszy obronnych wymierzonych przeciwko Niemcom. W poszukiwaniu bezpieczeństwa Francuzi zrezygnowali z nawrócenia W. Brytanji i rzucili się w objęcia Rosji Sowieckiej. Może nie zdają sobie sprawy z tego, że instrukcje, jakie posiadają delegaci W. Brytanji pozwoliłyby na dyskutowanie praktycznych gwarancji bezpieczeństwa nawet bez uprzedniego porozumienia co do rozbrojenia, gdyby tylko Niemcy były obecne.

„Times” podkreśla, że potrzeba zbliżenia ze względów bezpieczeństwa Francji do Rosji Sowieckiej nie jest oczywista wobec porozumienia francusko-niemieckiego w sprawie Saary, o ile Hitler istotnie miał na myśli, że Saara

jest ostatnią kością niezgody między Francją i Niemcami. Dziennik wyraża pod adresem Litwinowa podejrzenie, że bynajmniej nie chodzi mu o interesy Francji. Sowiety zdaniem „Timesa” pragną tylko zapewnić sobie straż francuską dla zabezpieczenia tyłów w razie

skierowania wysiłku na Wschód. Z tego powodu twierdzi „Times” propaganda komunistyczna w armji francuskiej ustąpiła od czasu, gdy minister Barthou i Litwinow doszli do porozumienia co do paktu wzajemnej pomocy.

Przygotowania do „Święta Morza”

Według nadchodzących z terenu całej Polski wiadomości, zbliżają się już ku końcowi prace nad zorganizowaniem miejscowych komitetów „Święta Morza”. Obok zawiązanych w miastach wojewódzkich komitetów „Święta Morza” powstało kilkadziesiąt komitetów powiatowych, prowadzących skoordynowaną i planową akcję.

Ze specjalnym uznaniem podkreślić należy niezwykle serdeczne ustosunkowanie się społeczeństwa do rzuconego przez Ligę Morską i Kolonialną hasła

dania tegorocznemu „Świętu Morza” charakteru zbiorowej manifestacji narodowej.

Poza uprzednio już wciągniętymi do pracy organizacjami zgłaszają samorzutnie swój akces coraz to nowe związki i stowarzyszenia, pragnące ściśle współpracować z miejscowymi komitetami „Święta Morza”.

DAJ GROSZ NA LOPP.

Rymanów-Zdrój

Szeszawy alkaliczno-słone jedowo-bromowe i znakomita własna borowina 17731 uroczą położenie w lasach podkarpackich

Tani sezon wiosenny.

Informacji udziela Zarząd Zdrojowy

Powrót z Genewy

WARSZAWA 6. 6. (tel. wł. G) Z Genewy donoszą, że dziś o godz. 6 popołudniu min. Beck wyjechał stamtąd udając się z powrotem drogą na Berlin do Warszawy.

Program pobytu Goebbelsa w Warszawie

WARSZAWA, 6. 6. (tel. wł. — G.). Poseł niemiecki w Warszawie Moltke bawi od paru dni w Berlinie, gdzie omawia szczegóły pobytu Goebbelsa w Warszawie. Wraz z Goebbelsem przybędzie dwóch wyższych urzędników z niemieckiego ministerstwa propagandy. Minister Goebbels zabawi w Warszawie jeden dzień.

Program pobytu przewiduje konferencję prasową, odczyt za imiennymi zaproszeniami, śniadanie wydane przez prezesa Polskiej Unji Intelektualnej prof. Zielińskiego, a wieczorem obiad i raut w poselstwie niemieckim.

Niewypłacalność Anglii

Sytuacja doprowadzona do absurdu

LONDYN 5. 6. (PAT) Rząd amerykański sprawił brytyjskiemu kanclerzowi skarbu Chamberlainowi nieoczekiwany zawód, ogłaszając natychmiast notę brytyjską doręczoną wczoraj wieczorem w Waszyngtonie, wskutek czego poranne dzienniki londyńskie otrzymały jej treść z Ameryki jeszcze o godzinie 1 po północy i przyniosły ją dziś w porannych wydaniach, uniemożliwiając Chamberlainowi wywołanie w Izbie Gmin odpowiedniego efektu swym oświadczeniem.

Reakcja w Londynie była jednak na ogół słaba. Giełda prawie zupełnie nie zareagowała na fakt wstrzymania przez W. Brytanię wypłaty długów wojennych. Niektóre bardziej konserwatywne kółka City były pod wrażeniem pewnej depresji, z racji samego faktu niewypłacalności brytyjskiej, jakkolwiek doskonale zdawano sobie sprawę z tego, jest to niewypłacalność techniczna względnie teoretyczna, która bynajmniej nie wpłynie ujemnie na pozycję moralną i prestiż finansowy W. Brytanii. Naogół w City przeważały uczucia pewnej ulgi, że rząd wreszcie zdobył się na ten krok, który wisiał nad Brytanią jako

nieodwołalna konieczność już od dłuższego czasu. Powszechnie uważają w City, że ustawa gen. Johnsona, nakazująca wliczenie tych nawet państw, które płacą symboliczny awans, do niewypłacalnych, znakomicie pomogła rządowi brytyjskiemu do obecnej decyzji i do doprowadzenia sytuacji do absurdu, w jakim istotnie sprawa długów przedstawia się dzisiaj.

W City zdają sobie sprawę, że bardzo wiele czasu upłynie, zanim W. Brytania i Stany Zjedn. dojdą do jakiegoś porozumienia w sprawie załatwienia kwestii długów. W City obliczają ten okres czasu na mniej więcej 2 lata, podkreślając, że w danej chwili różnica pomiędzy oboma rządami są tak olbrzymie iż trudno się spodziewać załatwienia ich w szybszym czasie.

NIEMIRÓW - ZDRÓJ
Dr. A. Karczyński
 ORDYNUJE JAK W LATACH POPRZEDNICH
 W WILLI „SZYSZKA” 1131

Ładny „skok”

BORYSŁAW, 6. 5. (PAT). Wczoraj nieznanymi sprawcami skradli z mieszkania borysławskiego przedsiębiorcy budowlanego Józefa Godła kasetkę, w której znajdowało się 5.000 dolarów amer. w gotówce.

Ostre starcia na Konferencji Rozbrojeniowej

Pojedynek dyplomatyczny Barthou - Henderson

GENEWA, 5. 6. (PAT) W dniu dzisiejszym poufne obrady prezydium Konferencji Rozbrojeniowej po wznowieniu posiedzenia należały do najbardziej burzliwych, jakie zanotowano w kronikach genewskich. Podobnie jak wczoraj, 4-godzinne te obrady nie dały żadnego rezultatu i zostały w atmosferze ogromnego podniecenia, wywołanego niezwykle ostrym atakiem Hendersona przeciwko min. Barthou, odroczone do jutra.

Na początku posiedzenia wydawało się niewykluczone, że rezolucja proponowana przez Hendersona i przedstawiona przez niego jako próba pogodzenia 2 sprzecznych tez, które ujawniły się wczoraj, zostanie z pewnymi poprawkami przyjęta przez prezydium, jednakże w czasie przerwy w posiedzeniu min. Barthou przestudiował dokładnie tekst rezolucji i zdecydował się wystąpić przeciwko temu projektowi, przesądzając tem samem jego losy.

Barthou zabroł głos po przemówieniu min. Edena i bar. Aloisiego, którzy w imieniu W. Brytanii i Włoch wyrażali zgodę na propozycję przewodni-

czego — i oświadczył, że go odrzuca, gdyż nie oddaje on sensu dyskusji jaka miała miejsce. Kwestja bezpieczeństwa, która była wysunięta na pierwszy plan, została w rezolucji zepchnięta na szary koniec. Francja nie może się na to zgodzić, gdyż kwestja bezpieczeństwa musi pozostać na pierwszym miejscu.

Co do rokowań z Niemcami, o których Henderson mówił niejasno, to wszyscy pragniemy ich powrotu, ale na co będzie się czekało? Czy na to, by Niemcy stawiali warunki Lidze Narodów, z której wystąpiły bez powodu? Byłoby to poniżeniem Ligi. Barthou pragnie powrotu Niemiec do Genewy, lecz uważa tekst rezolucji za dwuznaczny i dlatego nie zgadza się na niego. Dyskusowanie dalszych ustępów jest w tych warunkach bezcelowe.

Min. Barthou zaznaczył, że w przeciwieństwie do opinii Edena i Motty uważa iż lepiej nie zawierać żadnej konwencji, aniżeli złą konwencję, poczem powracając do rezolucji oświadczył, że nie stara się o jednomyślność, bo jednomyślność wskutek dwuznaczności tekstu jest bez wartości. W debacie, w której każdy zaangażuje odpowiedzialność swego kraju, trzeba mówić jasno i szczerze.

Przemówienie min. Barthou wprawdzie przew. Hendersona w ogromne zdenerwowanie. Oświadczył on, że min. Barthou wyraża wątpliwość co do bezstronności Hendersona. Henderson nie może się zgodzić, by krytykowano jego bezstronność, gdyż inaczej musiałby się podać do dymisji. Tłumacząc, dążąc do opuszczenia w rezolucji ustęp, dotyczący włączenia do rokowań sprawy paktów wzajemnej pomocy wszystkich

państw zagranicznych, Henderson oświadczył, że nigdy nie mógłby się przyłączyć do prób okrazenia jakiegoś państwa za pomocą tego rodzaju paktów. Chce on kierować pracami konferencji w sposób sprawiedliwy. Ponieważ Barthou odrzuca proponowany tekst, Henderson nie widzi innej możliwości, jak tylko wezwać Barthou do zaproponowania innej metody pracy, w przeciwnym razie trzeba zwołać komisję główną na jutro i oświadczyć jej, że prezydium nie mogło się porozumieć co do programu prac. Byłoby to, dodał Henderson, końcem konferencji.

Min. Barthou natychmiast odpowiedział Hendersonowi, starając się go uspokoić. Zaznaczył on, że jest parlamentarzystą od 45 lat i po raz pierwszy zdarza mu się dyskutować z przewodniczącym. Trzeba odróżnić kwestje osobiste od merytorycznych. Krytyka min. Barthou dotyczyła jedynie projektu rezolucji, który mu nie odpowiada, nie znaczy to jednak, aby miał obowiązek przedstawić inny projekt. Zresztą zajął już wczoraj jasne stanowisko i zaproponował odesłać do specjalnego komitetu propozycję, przedstawioną przez komisję główną, i wiosek ten podtrzymuje nadal. W konkluzji min. Barthou zapewnił Hendersona, jeszcze raz o swym szacunku i wyraził nadzieję, że Henderson nie poda się do dymisji, i nie opuści swego posterunku.

Po tej deklaracji Henderson odroczył dyskusję do jutra. Wyznaczone na jutro posiedzenie komisji głównej odwołano bez wyznaczenia nowego terminu.

POLONIA

NAJLEPSZY WYRÓB POLSKI
 WYŁĄCZNY SKŁAD
 A LA VILLE DE PARIS
GABRYEL STARK
 LWÓW, PL. MARJACKI 11.

Ogłoszeniami trzymał w ręku prasę

PARYŻ 5. 6. (PAT) W czasie przesłuchania agenta ogłoszeniowego T-wa „Fonciere” wyszło na jaw, któremu piśmie i na jaką sumę zostały udzielone ogłoszenia tego towarzystwa, założonego przez Stawiskiego.

Journal, Matin, Petit-Parisien, Echo de Paris, i Excelsior otrzymały ogłosze-

nia na ogólną sumę 400.000 fr., Temps i Paris-Midi po 15.000, Figaro 10.000, Liberte i Journal des Debats po 5.000 fr. Prasa finansowa i tygodniki otrzymały ogłoszenia na łączną sumę 1 milion 100 tys. fr., prasa prowincjonalna na 200.000 fr.

Incydenty węgiersko-jugosłowiańskie przed forum Ligi Narodów

GENEWA 5. 6. (PAT) Rada Ligi Narodów zajęła się dziś sprawą incydentów granicznych węgiersko-jugosłowiańskich.

Przedstawiciel Węgier Eckhardt przedstawił względy, które skłoniły jego rząd do zwrócenia się z tą sprawą do Ligi Narodów. Węgry pragną uniknąć konfliktów z Jugosławią. Nie chcą oskarżać, a jedynie szukają środków zaradczych, któreby pozwoliły usunąć trudności i incydenty na pograniczu Węgier. Incydenty te pociągnęły za sobą w ciągu ostatnich lat śmierć 15 osób. Ponadto ludność węgierska w pasie pogranicznym natrafia na liczne trudności w swym życiu codziennym. Przedstawiciel Węgier wyraził gotowość swego kraju do nawiazania bezpośrednich rokowań z Jugosławią celem wyeliminowania przyczyn i incydentów i przedstawił główne życzenie swego rządu utworzenia komisji mieszanej w celu zlikwidowania incydentów.

Delegat Jugosłowiański Foticz dał wyraz zdziwieniu swego rządu, że w trakcie rokowań węgiersko-jugosłowiańskich rząd węgierski nagle wniósł skargę do Ligi Narodów. Co się tyczy przyczyn incydentów, to delegat Jugosławii widzi je w akcji terrorystycznej przeciwjugosłowiańskiej, która ma swą siedzibę na Węgrzech. Od końca roku 1931 normalny system pograniczny nie może funkcjonować, gdyż strefa pograniczna stała się ziemią obiecaną dla osób które pracują przeciwko porządkowi publicznemu i integralności terytor-

jalnej Jugosławii. Ułatwienia graniczne zostały nadużyte do wysyłania do Jugosławii materiałów wybuchowych, maszyn piekielnych i agentów terrorystycznych. Emigranci polityczni znajdują na Węgrzech gościnność. Powstały tam bandy dla popełniania zamachów. W pewnych wypadkach terroryści jugosłowiańscy spotykali się nie tylko z życzliwością, ale wprost z poparciem władz węgierskich. Bandyci i terroryści, skazani w Jugosławii, nie bbyli na Węgrzech przytrzymywani. Wszystkie zamachy na terytorjum jugosłowiańskim były dokonywane za pomocą materiałów, otrzymanych z Węgier. Sytuacja może ulec odprężeniu tylko przez zmianę atmosfery. Węgry nie dotrzymały swych zobowiązań międzynarodowych, pozwalając na przygotowanie na swym terytorjum akcji terrorystycznej przeciwko Jugosławii. Jugosławia była zmuszona uciec się do środków samoobrony, ale gotowa jest przystąpić do rokowań.

Delegat węgierski nie pozostawił bez odpowiedzi ostrych zarzutów delegata Jugosławii i zaprzeczył im katgorycznie, twierdząc, że akcja terrorystyczna nie było dokonywana za wiedzą władz węgierskich i Węgry ją zwalczały, ale otworzyły drogę tym, którzy korzystali z prawa azylu. Delegat jugosłowiański ostro replikował. W rezultacie meritum sprawy zostało zdjęte z porządku dziennego i przekazane do rokowań bezpośrednich.

Obowiązkiem każdego

jest posiadanie losu I-ej klasy zakupionego w najszcześliwszej w Polsce Kolekturze J. WOLANOW, Warszawa, Marszałkowska 154 Konto P. .K O. 18814.

Rozwiązanie korporacji niemieckich

BERLIN 5. 6. (PAT) W całym szeregu miast uniwersyteckich uległy rozwiązaniu korporacje akademickie. Zarządzenia te wydane zostały przeciwko korporacjom, które nie wykluczały ze swych szeregów filistrów pochodzenia niemieckiego.

W Tübingen rozwiązano najstarszą korporację niemiecką „Suevia”, której członkiem był m. in. zmarły król wir-

temberski. Korporacja ta została rozwiązana, ponieważ wzbraniała się wykreślić z listy członków 2 filistrów pochodzenia aryjskiego, którzy w roku 1894 wżg. 1917 ożenili się z 2 Żydówkami.

BERLIN 5. 6. (PAT) Tajna policja rozwiązała istniejące na obszarze całych Niemiec grupy związku skautów niemieckich.

Demonstracje z powodu odczytu Henriota

PARYŻ 5. 6. (PAT) Elementy lewicowe postanowiły przeszkodzić odbyciu się odczytu dep. Henriota w Roubaix, przez niedopuszczenie udających się na odczyt osób do hippodromu, w którym przemawiał Henriot. Już na długo przedtem lewicowcy odcieśli dostęp do hippodromu i domagających się wpuszczenia pobili.

Razem poturbowanych zostało ok. 100 osób. Policja obrzucona została

przez manifestantów cegłami, butelkami i kawałkami żelaza. W pewnym momencie sytuacja była groźna dla władz bezpieczeństwa, ale szarża kawalerji rozprószyła tłum. Manifestanci usiłovali wzniesić barykady. Odczyt doszedł do skutku, poczem policja opróżniła hippodrom w czterech partjach. Doszło jednak do dalszych incydentów i dopiero około północy zapanował spokój.

ZAGADNIENIA SZKOŁY (II)

Nauczyciel i szkoła

Zadaniem nauczyciela było dostrzeżać w duszy wychowanka tłocząc choćby najsłabiej iskry dobrego pierwiastka i rodmuchiwać je w wieczny i bezustannie wzmagaający się płomień. Tego wyrazem jest i obecnie ogólna tendencja szkoły, gdy każe zbliżać się do ucznia od strony jego zainteresowań — tylko niestety w wykonaniu praktycznym natrafia to na zupełne zniekształcenie.

Pończochy matowy jedwab 2:50
BERTA STARK (wysortowane)

Władze nakazują to czynić wszystkim nauczycielom, a tymczasem to jest pole dla wszystkich dostępne — to jest bowiem przywilej wychowawców, nie tych urzędowych, lecz wychowawców z łaski Bożej, umiejących czytać w duszy młodzieży, jakie tkwią w niej ideały. Podział wśród nauczycielstwa był zawsze i będzie, a instrukcje, choćby nie wiem jak genialnie nawet opracowane, nie stworzą z nauczyciela wychowawcy, skoro on się takim nie urodził. Władze jednak tego nie chcą uznać, bo nie należy ich posadzać, aby tego nie rozumiały.

Dążeniem władz jest doprowadzenie do jednego, jednolitego typu wychowawców, co jest niemożliwe, muszą bowiem obok wychowawców istnieć sami tylko nauczyciele, spełniający swe funkcje nauczania, oni bowiem przez to uzupełniają znakomicie rolę wychowawczą i wspomagają przez uzupełnianie czynności wychowawców z łaski Bożej. Pod tym względem usiłowania władz szkolnych są szczytowym trudem, nigdy nieosiągalnym, gdyż nigdy świat nauczycielski nie składał się z samych Pestalozzich, bo Pestalozzi był jeden, a obok niego tysiące nauczycieli, pracujących z nim czy obok niego z wielkim pożytkiem nie tylko dla ówczesnego, ale i dla następnych pokoleń. Ta zasada kardynalna musi być zrozumiana przez odnośne czynniki szkolnych władz, jeżeli zamierzają realizować obok nauczania także i wychowanie.

Znowu jednak jedno wielkie „niestety”! Na kursach dla dyrektorów w Warszawie głosili podobne zasady prelegenci, mówili referenci ministerjalni o wartościach nauczycieli, niedwuznacznie wspominali o usuwaniu ze szkoły najgłośniejszych i najpotrzebniejszych jednostek, — a mimo to biura personalne robią zupełnie co innego. Teoria swoje, a praktyka też swoje, ale wręcz przeciwnie. Ten wynalazek polski biur personalnych, obsadzanych przez ludzi, nie mających nic wspólnego ze szkołą, bo przeważnie powoływanych z administracji innych dziedzin, stał się i staje coraz bardziej zabójczy dla samej szkoły i jej zadania. Te właśnie biura, prawie że samowładne, usuwają nauczyciela z powodów, o których nikt nic nie wie, a najmniej zainteresowany nauczyciel. Podaje się jakieś powody, które kłócą się ze sobą, a wśród nich zjawia się i taki, że trzeba było usunąć nauczyciela, gdyż... „młodzież zanadto go lubi”!

Ale te biura nie są odpowiedzialne i czynią tak, jak im się podoba, powołują na stanowiska nauczycielskie tych, którzy mają pewne specyficzne kwalifikacje, tylko nie pedagogiczne i tworzą personal coraz mniej ze szkołą związany, coraz mniej duszę młodzieży rozumiejący.

Cóż wobec tego robi i jak się zachowuje nauczyciel? Przedewszystkiem drży o swój ciężko zdobyty kawałek chleba, zatem ślepo słucha i bezkrytycznie wykonywa wszelkie zarządzenia. Zawód jednak nauczyciela ma to do siebie, że najwięcej i najdłużej studjuje. Zresztą robić to musi i powinien, a wszelkie dokształcanie się ma znowu to do siebie, że budzi w nauczycielu krytycyzm, że stawia mu przed oczy wyraźne problemy wychowawcze i skłania do zastanowienia się nad nimi, musi zatem ohudzić w nim bunt przeciw przepisom nie opartym na znajomości duszy młodzieży.

To też poradziły sobie władze w spo-

sób zewnętrznie bardzo niewinny, nawet zbawienny, ale tylko pozorny. Nakazują obowiązkowe dokształcanie nauczycieli na konferencjach. Czy referat wygłoszony z rozkazu i słuchany z rozkazu daje wyniki, o tem niema co się rozwodzić i odpowiedzieć można zgóry, że nie prowadzi do pożądanego celu. Zmusić do studiów nikogo nie można, kto bowiem chce uczyć się, ten czyni to sam, kto tego nie chce robić, nie zmusi go nawet urzędowa i nakazana konferencja, gdyż ten nie chcący drzemie w czasie referatu, albo myśli zupełnie o czem innym. Dokształcanie zatem takie w czambuł, na rozkaz, jest zupełnie poronionym pomysłem.

Pończochy jedwabne 1:90
BERTA STARK (wysortowane)

Ale jest jeszcze inna racja, przemawiająca przeciwko temu „urzędowemu dokształcaniu”. Referat dajmy na to, omawia zagadnienie jakieś z zakresu nauczania matematyki — historyk zgóry machnął ręką na jego treść i nie bierze w tem udziału, chociaż w nim mogą być metodyczne wskazówki dla wszystkich pożyteczne. Dyspozycji jednak nie ma do słuchania referatu ani humanista ani nawet przyrodnik, a tem bardziej rysocki czy gimnastyk, wskutek tego konkluduje każdy z nich, że „stracił niepotrzebnie czas”. Zresztą człowiek dojrzały nie będzie miał dyspozycji do studiów na rozkaz i na oznaczoną godzinę.

Arcyks. Eugenjusz, ostatni „W. Mistrz” Zakonu Krzyżaków

Jak wspomnieliśmy niedawno, b. arcyksiążę Eugenjusz habsburski wrócił ze swego wygnania ze Szwajcarii na stały pobyt do Austrii.

Zamierza on osiedlić się w Gumpoldskirchen, w budynku, gdzie mieści się „priorat” niemieckiego zakonu rycerskiego św. Marii w Jeruzolimie, z którego to zakonu wyszli w prostej linii Krzyżacy, będący osobną grupą, która osiedliła się na pograniczu Polski za przywilejem Konrada Mazowieckiego.

Arc. Eugenjusz przed wojną był Wielkim Mistrzem tego Zakonu, — zre-

złowiek dojrzały normuje sam swoje zajęcia i wśród nich wyznacza sobie sam chwile na studia które wówczas przynoszą mu korzyść, tembardziej, że zabiera się do takich problemów, które go interesują. Na te jednak nauczyciel już nie znajdzie wolnej chwili, gdyż jest przemęczony konferencjami, referatami, wykazami statystycznymi, zbiórkami i t. p. tak, że o jakiejś spokojnej pracy nad sobą nie może nawet pomyśleć.

Musi być jednak nauczyciel w porządku w stosunku do władz — studjuje zatem pilnie regulaminy, statuty, przepisy, ustawy i t. p. urzędowe publikacje, które oddalają go coraz bardziej od żywej duszy młodzieży, a zbliżają do papieru i osób postawionych nad nim w hierarchii szkolnej. Nie dziwimy się zatem, że punkt ciężkości nauczyciela przesunął się od młodzieży ku władzom i nie dziwimy się tembardziej, że stosunek nauczyciela i ucznia staje się coraz bardziej luźnym, bo sztywnym i czysto urzędowym.

Pończochy kolankowe z gumą 2:50
BERTA STARK matowy jedwab 1123

Szkoła polska traci coraz bardziej właściwego nauczyciela, a przyjęła na siebie obok nauczania także i wychowanie młodego pokolenia, w utracie zaś nauczyciela właściwa konstrukcja żywej szkoły — nauczyciela i ucznia — zostaje w zupełności zwichnięta.

M. Prawdzic

Rycina nasze przedstawia arc. Eugenjusza w towarzystwie witającej go delegacji na dworcu wiedeńskim.

zygnował jednak z tej godności wkrótce po ukończeniu wojny a to w związku z rozpadnięciem się Austrii.

Zakon niemiecki („Deutschorden”) rozpadł się na cztery „prowincje”: Austria, Włochy, Czechosłowacja i Jugosławia, rządzące się zupełnie autonomicznie — zaczęły zakres czynności prioratu austriackiego uległ znacznemu ograniczeniu.

z zamków, przypominających swą konstrukcją czasy średniowiecza.

Zamierzają przeszłość przypominać też uroczysty strój „rycerzy” Zakonu: biały płaszcz z naszytym na piersiach wielkim czarnym krzyżem. Strój, tak nam dobrze znany i pamiętny z historii najazdów krzyżackich na nasze ziemie... (kr.)

KRONIKA KULTURALNA

Nagroda przechodnia dla artystów teatru krakowskiego

Znana krakowska artystka - malarka i poetka Michalina Janoszanka złożyła w darze m. Krakowowi cenny starry puchar srebrny w formie klechlika z bogatym złożonym ornamentem rokokowym, stanowiący pamiątkę rodzinną ofiarodawczyni, w myśl intencji której ma stanowić nagrodę przechodnią dla tego artysty dramatycznego Teatru Miejskiego im. J. Słowackiego, który na mocy orzeczenia powołanego jury uznany zostanie za najlepszego odtwórcę jednej z ról ub. sezonu teatralnego.

„Ziemia Elżbiety” P. Gojawiczyńskiej pojawić się ma wkrótce już w drugim wydaniu, gdyż pierwsze zostało zupełnie wyczerpane.

Konkurs „Książnicy-Atlas”. Instytucja wydawnicza „Książnica-Atlas” we Lwowie zamierza rozpiąć konkurs literacki na powieść. Nagród będzie kilka, w wysokości 1 000 i 2 000 złotych. Protektorat nad konkursem objąć ma Pol. Akademia Literatury.

Słowacki — Wyspiański — Fredro w teatrach warszawskich. W związku ze „Świętem Warszawy” projektowane jest wystawienie w czasie od 1 do 15 sierpnia br. cyklu sztuk teatralnych Słowackiego, Wyspiańskiego i Fredry.

Nowa powieść Choromańskiego pt. „Szpital Czerwonego Krzyża” ma wyjść wkrótce nakładem Gebethnera i Wolffa w Warszawie. Taż sama firma przygotowuje też wydanie nowej powieści M. Rusinka, laureata nagrody krakowskiej.

Listy Prybyszewskiego. Tow. Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku rozpoczęło przygotowanie prace do wydania zbioru listów Stanisława Prybyszewskiego. Zbiór obejmuje ponad 1000 listów pisarza z lat 1882—1927.

Światowy kongres teatralny. W piątek dzienniku br. odbędzie się w Rzymie wszechświatowy kongres teatralny, w ciągu którego wystawione zostaną wszystkie wybitniejsze dzieła światowej literatury dramatycznej; — między innymi wystawiony ma być głośny dramat węgierskiego pisarza Madacha „Tragedja człowieka”, nazywana „Węgierskim Faustem”.

Listy miłosne Petöfiiego. Przypadkowo znaleziono w Budapeszcie, na strychu pewnego domu, cały pakiet ma nuskryptów, wśród których mieściły się wzniane dotychczas poezje wielkiego poety węgierskiego Aleksandra Petöfiiego, — oraz jego korespondencja miłosna z Julją Szendrey, jego późniejszą żoną.

Z KRAJU

ZJAZD ZRZESZENIA ZWIĄZKÓW PRACOWNIKÓW MIEJSKICH. Prezydium Zrzeszenia Związków Pracowników Miejskich na ostatnim posiedzeniu opracowało szczegółowo porządek obrad walnego zjazdu delegatów, podział na komisje i wykaz referatów, która będą wypowiedziane na tym zjeździe. Zjazd odbędzie się w Gdyni w dniach 16, 17 i 18 czerwca br. Zjazd ten zapowiada się niezwykle ciekawie, bowiem przybędzie nań zgórą 400 delegatów z blisko 250 ośrodków i miast.

OBRAZY W SPRAWACH UZDROWISKOWYCH. W Państwowym Zakładzie Zdrojowym w Ciechocinku odbył się posiedzenie Państwowej Rady Zdrowia do Spraw Uzdrawisk, oraz sekcji uzdrowskiej Państwowej Naczelnej Rady Zdrowia. Na pierwszym posiedzeniu rozważano i przyjęto projekt rozporządzenia ministra opieki społecznej o zmianie granic okręgu ochrony sanitarnej Zakopanego. Na posiedzeniu sekcji uzdrowskiej PNRZ. wygłoszono referaty na tematy: zagadnienie budownictwa w zdrojowiskach w związku z pracą lekarzy zdrojowych, zagadnienia higieniczne, społeczne i zapobiegawcze w zdrojowiskach, metody leczenia borowinowego w Polsce, oraz wytyczne dalszego rozwoju Buska w związku z wartością leczniczą jego wód.

Przed wyjazdem na urlop nie zapomnij zgłosić się do

18906

Krakowskiego Towarzystwa Ubezpieczeń „FLORJANKA“ S. A.

Lwów, ul. 3 Maja 16 tel. 8005 i ubezpieczyć swe mienie od kradzieży z włamaniem minimalny koszt — spokojny urlop

Niezwykły połów

(C. P. C.) Do wielkich połowów rybacy używają specjalnych parowców, ciągnących za sobą olbrzymie sieci, po dnie morskim. Stateczki te są nazywane „trawlerami“ od angielskiego wyrazu „to trawl“ — ciągnąć za sobą.

Pewien taki parowiec wyruszył na połów ryb, ze szkockiego portu Aberdeen, na morze Północne, w pobliżu wysp Sztotlandzkich. Podczas wyprawy marynarze wyciągnęli sieć, oprócz ryb, dwa znacznej wielkości kły. Ponieważ ogrom ich zaciekawił rybaków i nie mogli poznać do jakiego zwierzęcia mogłyby należeć — zabrali je ze sobą do Aberdeen i przedstawili do rozpoznania profesorowi nauk przyrodniczych na tamtejszym uniwersytecie. Jak się okazało, kły te należały do włochatego stonia lub do mamuta i liczyły sobie tyl-

ko 50... tysięcy lat. Według przypuszczeń profesora, kły odbyły na krach daleką wędrówkę z północnych wybrzeży Azji, a następnie po stopieniu się lodów, osiadły na dnie morza.

„Łucznicy“ — litografia warszawskiego artysty-grafika Arkadiusza Kondrat-skiego.

Ciekawą rzeczą jest porównać ujęcie tego tematu w doskonałej kompozycji ś. p. Skoczylasa („Łucznik“) z powyższej reprodukcją dziełem.

Świątynia Eskulapa

W dziełach swych Homer często wspomina o mieście Donoessa, na którego terenie dyrektor archeologicznej sekcji ministerstwa greckiego, profesor Arvanitopulos, prowadził szereg prac wykopaliskowych. Jego prace w pobliżu wsi Camari w rejonie Koryntu zosta-

ły zakończone pomyślnie. Profesor Arvanitopulos znalazł tam mianowicie fundamenty świątyni Eskulapa, wybudowanej około 500 lat przed narodzeniem Chrystusa. O tem, komu świątynia ta była poświęcona, przekonał się uczony z wykopanych licznych tablic kamiennych, na których napisy odnosiły się do kultu Eskulapa, oraz jeden z nich wskazywał dokładnie miejsce, gdzie znajdowała się jego świątynia.

MEBLE

pierwszorzędne wykonanie. **Jadalnie, Sy-pialnie, Gabinet, Pokoje kombinowane, Tapczany, Kluby, nowoczesne fotele, materace i dekoracja wnętrz po cenach niebywale niskich poleca Wiedeńska wytwórnia JANA ORTNERA LWÓW, SYKSTUSKA 41 — Telefon 92.79. 1055**

Solidna i tania wytwórnia
SIATEK od 45 gr. mtr.
Siatka z dodatkami od 70 gr.
Kompletne ogrodzenie od 2 zł.
Wiatki siatkowe do łóżek od 16 zł.
M. WIĘCER, Lwów, Polczyńska 24 — tel. 15-81.

firanki dekoracje
T. KYSIĄK
i SYNOWIE
LWÓW
PLAC JAJOLKI 4
TEL. 40-09

Znany z solidności
ART. ZAKŁAD

Rzeźby Kościelnej

Jana Wojtowicza
w Przemyslanach, woj. Tarnopol.

Palace P. T. Duchowieństwa; Ołtarze, ambony, Chrześcijańskie, konfesyjony etc. Odnawianie i konserwacja starych ołtarzy. Ceny najprzystępniejsze — dogodne spłaty.

Lwów, Kopernika 18 tel. 18-60

1140

JAN SZELIGA

ZBRODNIARZ I MASKA

CZĘŚĆ I.
 DUSICIEL

Radca Nurzyński opowiedział mi w kilku słowach historię Zuzu i udział Tataru i Karola w całej sprawie.

— Pana Muchę zabierze pan zapewne wprost do tutejszego więzienia? — spytał wchodzącego komisarza.

— Tak, ale dopiero za chwilę. Nasz oddział wywiadowców, do którego właśnie telefonowałem — zwrócił się do Tataru — będzie za chwilę przy robocie i mam nadzieję, że wkrótce wszyscy urzędnicy miejscy, przyjęci przez pana Muchę, znajdą się pod kluczem.

— Czyż oni wszyscy byli przestępcami? — wykrzyknął radca Nurzyński.

— Wielu z nich napewno, a co do reszty to śledztwo wykaże prawdę — odparł komisarz.

— A teraz — ciągnął po chwili dalej — proszę wszystkich obecnych, aby pozostali tu jeszcze z jakie pół godziny; mianowicie ma tu przybyć pan wojewoda, który chciałby z panami się zobaczyć i omówić pewne sprawy.

— W takim razie — rzekł radca Nurzyński — wzywamy tu zaraz telefonicznie resztę radców miejskich.

Gdy jeden z wywiadowców zaopatrzony w listę radców udał się do telefonu, komisarz zwrócił się do Tataru:

— Czy nie mógłby pan nam tymczasem udzielić wyjaśnień, jak to wszystko się stało i w jaki sposób wpadł pan na trop tej szajki?

— Bardzo chętnie — odparł Tatar, widząc, że wszyscy obecni, oprócz Muchy spoglądają na niego wyczekująco — ale może siadziemy w sali ratuszowej.

27 Pan Mucha pójdzie z nami, i, o ile się co do jakiego punktu pomylił, może zechce mnie poprawić?

— Cała ta sprawa — zaczął — jest właściwie bardzo prosta i przedstawienie jej panom nie zajmie mi wiele czasu. 3456 4564

Ale musimy sięgnąć 5 lat wstecz, kiedy to pan radca Siejkowski wykrył, że jeden z urzędników oddziału podatkowego w R., popełnił szereg sprzeniewierzeń. Urzędnikiem tym był pan Ignacy Mucha, tu obecny. Powinien był dostać się już wtedy do więzienia, ale na wstawiennictwo pana radcy Nurzyńskiego, który był ujęty zdolnościami i sprytem pana Muchy, wydano go prosto z Magistratu.

Pan Mucha rozpoczął wtedy bardzo urozmaiconą karierę w świecie podziemi, w której szczegóły nie będę tu wchodził. Najczęściej przebywał w Warszawie, ale nawiązał też stosunki z międzynarodową szajką złodziei t. zw. „wesolemi gracjami“ i losy zawiodły go pewnego dnia, jakiś rok temu, aż do Afryki, do Marokka. Tam spotkał się przypadkiem z Bączkiem, właścicielem Zuzu. Zuzu był specjalnie wytresowany przez swego dawniejszego pana, pewnego Włocha, do wślizgiwania się nocą do mieszkań celem kradzieży. Włoch ten wyuczył go również, aby wracał natychmiast do niego, gdy zagwiżdże barkarolę z „Opowieści Hoffmanna“. Gdy pan Mucha poznał Bączka, był on właśnie od kilku dni, z powodu wyjścia na jaw kradzieży Zuzu, wydany z Algieru do Marokka. Zdaje się mianowicie, że Bączek był o wiele mniej sprytny od owego Włocha, z którym przez kilka lat razem pracował i po jego śmierci nie potrafił wyzyskiwać talentów Zuzu z wystarczającą ostrożnością. Wszystko przemawia za tem, że pan Mucha, który widocznie zawsze miał w pamięci wycierpiane w R. przykrości, wtedy właśnie ułożył plan steroryzowania i ograbienia swego rodzinnego miasta. Porozumiał się z Bączkiem i w niedługi czas potem, mianowicie 4 miesiące temu, jakiś nikomu nieznanemu dobroczyńca nazwiskiem Antoni Zarzycki, „Po-

ak od wielu lat żyjący w Marokku“, jak sam siebie określił, podarował Zuzu ogrodowi zoologicznemu w R. z tym drobnym warunkiem, aby Zuzu nie został rozłączony ze swoim dozorcą Bączkiem, do którego był „bardzo przywiązany“. Miasto R. z wdzięcznością przyjęło tak wspaniały dar, a szlachetny ofiarodawca opłacił nawet koszty podróży Zuzu i Bączka z Marokka do R. Wkrótce po Zuzu i pan Mucha zawitał do R. w ciągu paru tygodni ściągnął też do miasta szereg opryszków, z którymi już nieraz pracował, tak, że razem z nim samym i z Bączkiem było ich w R. 10-ciu. Plan ich był prosty: postanowili za pomocą licznych morderstw, których miał dokonywać Zuzu, steroryzować miasto, wziąć jego rządy w swe ręce, wycisnąć je jak cytrynę i umknąć z łupem. Pan Mucha poatem pragnął przy tej okazji załatwić swe dawne porachunki z rozmaitymi obywatelami R.

I musimy powiedzieć, że plan ten, poza jego ostatnim punktem, powiódł się: miasto znalazło się w rękach szajki.

Ale będę opowiadał po kolei.

Gdy 22-go maja t.j. już po śmierci inspektora Chojnackiego dostałem nagłące wezwanie od prezydenta miasta, zabitego w dwa dni później pana Pflüskiego, abym zajął się tą sprawą, to właściwie już od 24-ch godzin zbierałem właśnie, wymienione wyżej fakty, z przeszłości Zuzu, na którego od razu padły moje podejrzenia. Jasne było dla mnie, że oile przybędę do R. jako detektyw zaproszony przez miasto, to zginę zaraz bez ratunku. Wysłałem więc odpowiedź odmowną. — W ciągu następnych 2-ch dni zebrałem resztę dostępnych dla mnie danych i 25-go maja przyjechałem do R., zaopatrzony na wszelki wypadek w papiery Franciszka Cichońskiego, kamerdynera z zawodu. Zacząłem od zapoznania się z Zuzu.

C. d. n.

